

Negentiende-eeuwse romans blijven populair

‘Jane Austen daagt lezers nog altijd uit’

ACHTERGROND

Hoe zou schrijver Jane Austen hebben gereageerd op het nieuws dat haar portret vanaf 2017 op het biljet van tien pond prijkt? Haar romans zijn mede dankzij de verfilmingen populairder dan ooit en Britse dames eten het liefst een beschuitje met Mr. Darcy.

Jane Austen (1775-1817) schreef in haar korte leven zes romans. *Pride and Prejudice* is daarvan de bekendste en heeft veel invloed gehad op de huidige literatuur en films. Helen Fielding baseerde bijvoorbeeld haar Bridget Jones-boeken op de verhaallijn van de roman en leende de achternaam voor karakter Mark Darcy van *Pride and Prejudice*'s Mr. Darcy. Voor veel lezers staan Elizabeth Bennet en Fitzwilliam Darcy centraal als het ultieme liefdeskoppel. De combinatie van de eigenwijze, tikkeltje brutale Elizabeth en de mannelijke, ongrijpbare Darcy doet het goed. Ook tegenwoordig is de verhaallijn voor veel jongvolwassenen nog herkenbaar: tijdens de feestdagen kunnen alle vrijgezellen weer de vraag verwachten ‘of ze nu eindelijk eens de man/vrouw van hun leven gevonden hebben?’

‘Austens onderwerpen spelen ook nog bij moderne vrouwen’

Eversellers

Gelukkig is de moderne vrouw niet meer afhankelijk van een echtgenoot met een dikke portemonnee. Dat neemt niet weg dat de thema's in de verhalen van Austen nog steeds aanslaan bij het publiek; vooral vrouwen vanaf 15 jaar. ‘Elke generatie ontdekt Jane Austen voor zichzelf,’ vertelt Jessica Nash, uitgever vertaalde fictie bij Atlas Contact. Imprint L.J. Veen Klassiek heeft de titels *Trots en Vooroordeel* en *Emma* in het fonds. ‘Van *Trots en Vooroordeel* is dit jaar de elfde druk uitgebracht en van *Emma* de tiende. Het zijn echte pageturners en eversellers.’ In Nederland zijn in week 1 tot en met 44 van dit jaar de originele werken in het

Engels en Nederlands goed voor een omzet van rond de 50.000 euro. Ongeveer 4.500 exemplaren gingen in deze periode over de toonbank. (Bron: SMB-GfK)

Interpretatie

Austens schrijfstijl is een mogelijke verklaring voor het huidige succes. ‘In haar werk gebruikt Austen nooit een woord te veel. Haar tekst is erg krachtig en er staat precies genoeg informatie om je als lezer uit te dagen,’ legt Karin Quint, oprichtster van de fansite JaneAusten.nl, enthousiast uit. ‘Iedereen kan een eigen

Mr. Darcy bedenken. Austen vertelt alleen dat het een lange man met donker haar is. De rest moet je zelf invullen.’

JaneAusten.nl heeft 4.000 unieke bezoekers per maand. ‘De doelgroep is groot, maar ze bestaat wel voornamelijk uit vrouwen met een voorliefde voor Engeland en literatuur.’

José Roeken van Austen Tales, die lezingen over de schrijfster en haar werk geeft, is het eens met deze beschrijving. Bij haar schuift ongeveer hetzelfde publiek aan. ‘Het zijn over het algemeen iets oudere vrouwen, maar ik zie ook veel moeders met dochters én jonge meiden die alleen komen.’ De ruimte die Austen geeft voor interpretatie, zorgt er volgens Roeken voor dat er meerdere verfilmingen van de werken zijn verschenen. ‘Elke keer lees je iets anders. Je kunt het op zoveel verschillende manieren interpreteren, dat de verhalen nooit gaan vervelen. Ook schrijft Austen met een vleugje spot en satire. Dit alles doet het goed op film.’

Chicklit

Een veelgehoorde uitspraak is dat Austens zes romans voorlopers zouden zijn van het huidige chicklit-genre. ‘Daarmee doe je de verhalen te kort. De boeken behoren niet tot dit genre, hoogstens hebben ze als inspiratiebron gediend voor chicklitauteurs,’ meent Nash. Roeken ziet Austens werk ook niet als chicklit: ‘Ze is eerder de uitvinder van de romantische komedie.’ Volgens Quint is Austen juist een erg mannelijke schrijver. ‘In haar eigen tijd lazen juist ook veel mannen haar romans. Die wilden graag weten wat vrouwen bewoog en er was toen nog geen afkeer voor romantiek in boeken. Tijdens de Eerste Wereldoorlog namen soldaten de boeken mee in de loopgraven en Winston >

Churchill is een mannelijk voorbeeld van een bewonderaar van Austens werk.'

Modern

Als Austen anno 2013 een uitgeverij voor haar werk zou zoeken, dan zou dat volgens Nash niet moeilijk moeten zijn: 'De taal zou dan aangepast moeten worden aan de moderne tijd, maar de onderwerpen in de boeken spelen nu nog steeds bij de moderne vrouw.' Roeken is het daar niet helemaal mee eens: 'De rol van de vrouw

en de onderwerpen die in de huidige literatuur centraal staan, zijn veranderd. Austen is een product van haar tijd, waarin zaken minder expliciet werden opgeschreven dan tegenwoordig. In de boeken staat bijvoorbeeld nergens beschreven dat er wordt gezoend. Dat laat Austen achterwege in haar beschrijvingen. Heel anders dan de titels die nu goed lopen, zoals de Vijftig tinten-trilogie.'

Er is een grote kans dat de bekendheid van de werken van Austen de komende jaren

nog verder stijgt. HarperCollins UK is namelijk gestart met The Austen Project, waarbij zes auteurs haar verhalen in een modern jasje steken. In Nederland brengt Meulenhoff|Boekerij de spin-off *Pemberley* van P.D. James. Uitgeverij Cargo|De Bezige Bij presenteert *Landgoed Longbourn* van Jo Baker als fictie openingstitel in de voorjaarsaanbieding. *Pemberley* is *Pride and Prejudice* als misdaadverhaal, waarin Elizabeth en Darcy te maken krijgen met een moord op hun landgoed. In *Landgoed*

Meer Jane Austen

Jane Austen heeft zelf de grote waardering voor haar werk niet mogen meemaken. De afgelopen jaren zijn haar boeken verfilmd en bewerkt voor YouTube. En dat is nog lang niet alles.

ONLINE SERIES

De klassieke verhalen van Jane Austen zijn online in een modern jasje gestoken. De YouTube-serie *The Lizzie Bennet Diaries*, gebaseerd op *Pride and Prejudice*, kan rekenen op ruim 50.000 kijkers per aflevering. Wat begon als een schoolproject, groeide uit tot honderd afleveringen en het winnen van een Emmy Award voor de beste interactieve online serie. Inmiddels is de laatste aflevering op YouTube verschenen en heeft Lizzie Bennet het hart van William Darcy gewonnen. Haar zus Jane is er vandoor met Bing Lee. Voor de trouwe fans is er nu gelukkig een vervolg: *The Lydia Bennet Diaries*. Ook van *Emma* bestaat een online serie: *Emma approved*. Het boek *Sanditon* heeft Austen niet af kunnen maken, maar is online opgenomen als rollenspel. De makers van *The Lizzie Bennet Diaries* riepen fans op om op Twitter een account aan te maken als een fictief karakter of bedrijf uit Sanditon. Zo schrijven onder andere de 'Sanditon Post', 'Sanditon Pet' en de lokale nerd 'TGofSanditon' op dit moment online verder aan het verhaal en is er ook een VVV-brochure voor de fictieve stad gemaakt. Twitter moest even wennen aan alle inwoners van het Jane Austen-boek. De accounts werden

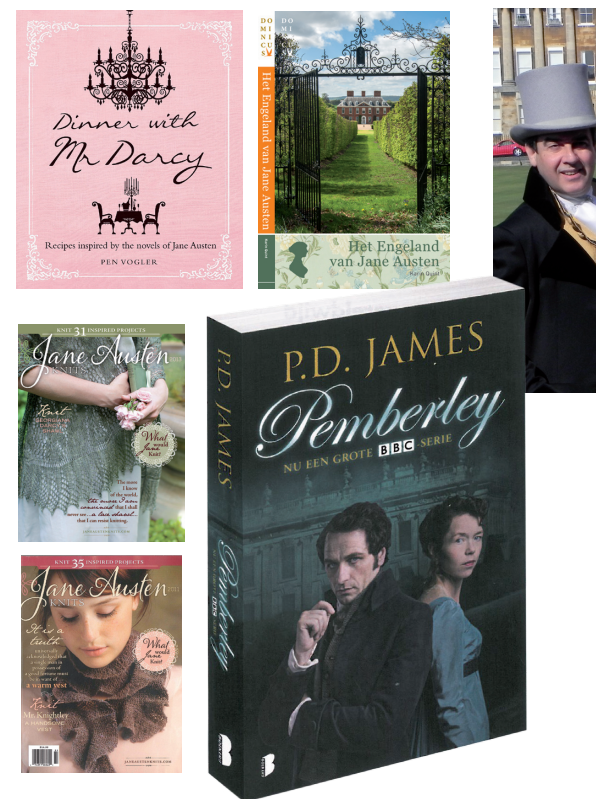
aangezien voor spam en een deel werd verwijderd. Op YouTube zijn de belevenissen van de inwoners te volgen via de serie 'Welcome to Sanditon'.

MEER BOEKEN

De films en beschrijvingen van de landschappen en gebouwen in de boeken, hebben ervoor gezorgd dat er nu ook vraag is naar een Jane Austen-reisgids. In april 2014 verschijnt bij Dominicus de reisgids *Het Engeland van Jane Austen* van Karin Quint. Volgens redacteur Henriette Korten is er zeker een doelgroep voor deze reisgids: 'De verfilmingen van de verhalen spelen hierbij een grote rol. Mensen krijgen door het zien van de locaties zin om de plekken zelf te bezoeken. De tijd waarin de verhalen zich afspelen blijft mensen boeien. Vooral de elegantie en sfeer zijn populair.' Als het nog niet bekend is wat er met kerst op tafel verschijnt, biedt het kookboek *Dinner with Mr. Darcy* van Pen Vogler (Cico Books) misschien een uitkomst. De zestig gerechten zijn gebaseerd op de boeken en brieven van Austen en aangepast aan moderne ingrediënten en kookmethodes. Van de verhalen die Austen al op jonge leeftijd in notitieboekjes schreef, is nu het eerste deel uitgebracht. In *Volume the First* (Bodleian Library) lees je jeugdwerk van Austen in haar eigen handschrift.

CROWDFUNDING

Crowdfunding rond het werk of de karakters van Jane Austen kan rekenen op succes. De Amerikaanse Austen-liefhebber Erika

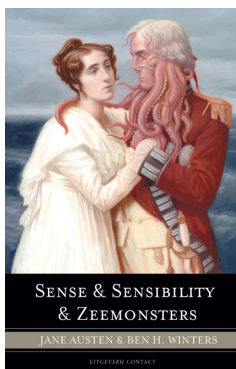
Svanoe ontwikkelde het kaartspel 'Marrying Mr. Darcy', waarmee je het hart van dit fictieve karakter kunt veroveren. In één maand tijd heeft de inzamelingsactie 57.774 pond opgehaald en wordt het spel uitgebracht. De Britse filmmaatschappij Fuchsia Films is een inzamelingsactie begonnen voor het maken van de film *Jane Austen: overcoming Pride and Prejudice*. Na veertig dagen staat de teller op 9.231 pond.

BALS

Altijd al willen leren dansen als in de tijd van Jane Austen? De Nederlandse Jane

Longbourn zie je het leven van de familie Bennet door de ogen van dienstmeisje Sarah. Tot die tijd kan iedereen voort met de originele werken van Austen: lekker weg-dromen met de verhalen uit de Regency periode. En wie weet schuiven de lezers dit jaar bij het kerstdiner wel aan met hun eigen Elizabeth of Mr. Darcy. ■

Tekst Anouk Altink

Austen Society biedt speciale dansworkshops aan. In het tijdschrift *Jane Austen Knits* lees je hoe je een omslagdoek voor bij je jurk kunt breien.

NOG MEER BOEKEN

Dat het werk van Austen ook met een tikkeltje fantasy te combineren is, bewijzen de boeken *Pride and Prejudice & Zombies* van Seth Grahame-Smith en *Sense and Sensibility & Zeemonsters* van Ben H. Winters (2010, Atlas Contact). Voor de liefhebbers van vampiers is onder andere *Vampire Darcy's Desire: A Pride and Prejudice Adaptation* van Regina Jeffers (Ulysses Press) op de markt.

Aan de uitgevers de vraag:
kiest u voor meer kosten,
of wilt u meer opbrengsten!

VELDBOEKET LEKTUUR B.V.
 Een goed alternatief voor uw boeken!

Aan de detaillisten de vraag:
kiest u voor limiet verlaging,
of gaat u samen met ons
voor betere verkopen!

VELDBOEKET LEKTUUR B.V.
 Een goed alternatief voor uw boeken!

VELDBOEKET LEKTUUR B.V.

Edisonstraat 1-3
 3281 NC Numansdorp
 Tel: 0186-57 75 66
 Fax: 0186-68 18 24
 Email: numansdorp@veldboeketlektuur.nl
 Internet: www.veldboeketlektuur.nl